

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **OPZ PLUS, a. s.**, se sídlem Hradební 3, Praha 1, zast. JUDr. Lambertem Halířem, advokátem, se sídlem Kroftova 1, Praha 5, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro hlavní město Prahu**, se sídlem Pod Sídlištěm 9/1800, Praha 8, v řízení o kasační stížnosti obchodní společnosti **PHL-G.E.N. s. r. o.**, se sídlem Na Pankráci 1062/58, Praha 4, zast. JUDr. Michalem Žižlavským, advokátem, se sídlem Žitná 1, Praha 1, proti usnesení Městského soudu Praze 30. 3. 2009, č. j. 5 Ca 230/2007 - 214,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Obchodní společnost PHL - G.E.N. s. r. o. **je p o v i n n a** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 5712 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Lamberta Halíře.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce napadl žalobou postup žalovaného, v němž spatřoval nezákonný zásah. K výzvě soudu žalobce specifikoval, že nadále trvá nezákonný zásah žalovaného, kterým došlo k zápisu společnosti G. E. N. a. s. jako vlastníka nemovitostí zapsaných na listu vlastnictví (dále jen „LV“) č. 460 (dříve LV č. 3611), LV č. 76 (dříve LV č. 1884) a Odborového svazu UNIOS jako vlastníka nemovitostí zapsaných na LV č. 1571 (dříve LV č. 3612). Navrhl proto, aby bylo žalovanému zakázáno pokračovat v porušování jeho práva zápisu G.E.N. a. s. a Odborového svazu UNIOS jako vlastníků uvedených nemovitostí a aby žalovaný obnovil původní stav, tedy zapsal jako vlastníka těchto nemovitostí žalobce.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 30. 3. 2009, č. j. 5 Ca 230/2007 - 214, rozhodl tak, že Odborový svaz UNIOS a společnost PHL-G.E.N. s. r. o. nejsou osobami zúčastněnými na řízení. V odůvodnění tohoto usnesení soud nejprve rekapituloval předchozí průběh řízení

s tím, že žalobce podal dne 18. 4. 2006 žalobu proti postupu žalovaného ve věci zápisu vlastnického práva záznamem zn. Z-61099/2005. Tato žaloba byla projednávána civilním úsekem Městského soudu v Praze, přičemž do řízení jako vedlejší účastník na straně žalovaného vstoupily společnost CIMEX Praha a. s. a Odborový svaz UNIOS. Městský soud v Praze usnesením ze dne 29. 9. 2006, č. j. 27 C 4/2006 - 108, řízení zastavil, neboť zápis vlastnického práva záznamem má deklaratorní účinky, přičemž se nevydává rozhodnutí, ale pouze se provede záznam na základě listiny. Toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 31. 5. 2007, č. j. 11 Cmo 415/2006 - 165. V něm uvedl, že žalobce podal správní žalobu, jako takovou ji výslovně označil a napadal nezákonný postup žalovaného. Je proto zřejmé, že žalobce se domáhá žalobou ochrany před nezákonným zásahem a s ohledem na závěry zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 31. 1. 2007, č. j. Konf 30/2006 - 5, je příslušným vydat rozhodnutí ve věci žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu spočívajícímu v zápisu v katastru nemovitostí soud ve správním soudnictví. Proto byla věc postoupena správnímu úseku Městského soudu v Praze, který usnesením ze dne 16. 7. 2008, č. j. 5 Ca 230/2007 - 175, vyzval žalobce k upravení žalobního návrhu. Dne 6. 10. 2008 oznámil právní nástupce společnosti CIMEX Praha a. s., tj. společnost PHL-G.E.N. s. r. o. skutečnost právního nástupnictví a navrhl, aby s ním bylo dále v řízení jednáno. Soud se proto zabýval otázkou účasti osob zúčastněných na řízení. S ohledem na § 34 s. ř. s. se osoba zúčastněná na řízení může účastnit řízení proti rozhodnutí či nečinnosti, nicméně v případě žaloby proti nezákonnému zásahu je její účast vyloučena. Soud odkázal na závěry judikatury Nejvyššího správního soudu představované jeho rozsudkem ze dne 15. 9. 2005, č. j. 1 As 26/2004 - 71, podle kterého by přiměřená aplikace institutu vedlejšího účastenství v soudním řízení správním byla vzhledem k existenci institutu osoby zúčastněné na řízení nadbytečná; a dále na závěry rozsudku ze dne 2. 10. 2008, č. j. 3 Aps 5/2008 - 282, podle kterých v řízení na ochranu před nezákonným zásahem je účast osoby zúčastněné na řízení z povahy věci vyloučena. S ohledem na tyto skutečnosti soud prvního stupně rozhodl tak, že Odborový svaz UNIOS a společnost PHL-G.E.N. s. r. o. nejsou osobami zúčastněnými na řízení.

Ve včasné kasační stížnosti namítla společnost PHL-G.E.N. s. r. o. (dále též „stěžovatel“), že soud prvního stupně nesprávně posoudil právní otázku její účasti na řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem. Stěžovatel totiž splňuje podmínky uvedené v ustanovení § 34 s. ř. s. a je proto osobou zúčastněnou na řízení. K tomu uvedl, že je vlastníkem nemovitostí, kterých se týkalo řízení vedené žalovaným pod zn. Z-61099/2005, v němž podal žalobce žalobu a je dotčen na svých právech vydáním, nevydáním, či zrušením rozhodnutí. Stěžovatel zdůraznil, že z titulu vlastnického práva má zájem na výsledku řízení. Žalobce totiž žalobou zpochybňuje jeho vlastnické právo, k jehož ochraně má sloužit institut osoby zúčastněné na řízení. Závěry soudu, podle kterých je v řízení na ochranu před nezákonným zásahem účast osoby zúčastněné na řízení vyloučena, porušují princip rovnosti. Stěžovatel odkázal na skutečnost, že splnil materiální podmínku účastenství, neboť jeho práva a povinnosti jsou dotčena, přičemž odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2003, č. j. 5 A 31/2001 - 41 a zdůraznil, že žalobce se domáhá, aby byl zapsán jako vlastník nemovitostí, které jsou ve vlastnictví stěžovatele. Stěžovatel dále poukázal na možnou analogii s institutem vedlejšího účastenství. Pokud je stěžovatel oprávněn vystupovat v řízení před civilními soudy v postavení vedlejšího účastníka, pak s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2005, č. j. 1 As 26/2004 - 71, je oprávněn účastnit se řízení jako osoba zúčastněná na řízení, neboť podle judikatury je tento institut univerzálnější a obecnější, než institut vedlejšího účastenství. S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby bylo usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2009, č. j. 5 Ca 230/2007 - 214, zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že ta má obstrukční charakter a zpochybnil stěžovatelem tvrzené vlastnické právo k nemovitostem, jež byla předmětem postupu žalovaného pod značkou Z-61099/2005. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze podat kasační stížnost z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Stěžovatel důvodnost kasační stížnosti spatřuje ve skutečnosti, že mu svědčí právo být osobou zúčastněnou na řízení. Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti uváděl jako další důvod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neuvedl žádné konkrétní důvody, pro které je třeba rozhodnutí považovat za nepřezkoumatelné. S ohledem na celkový obsah kasační stížnosti a v ní obsažené námítky, Nejvyšší správní soud proto podřadil všechny námítky pod shora uvedený důvod (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, publikovaný pod č. 312/2004 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud neshledává stížnostní námítku důvodnou. Vlastním úvodem je třeba uvést, že podle jeho rozsudku ze dne 31. 8. 2005, č. j. 7 As 43/2005 - 53, publikovaný pod č. 710/2005 Sb. NSS, usnesení o tom, že určitá osoba není osobou zúčastněnou na řízení, není rozhodnutím, které upravuje pouze vedení řízení, neboť jeho právní účinky mají pro takovou osobu závažný význam zejména v oblasti ochrany jejích práv v řízení; kasační stížnost proti takovému usnesení je proto přípustná.

Stěžovatel v kasační stížnosti argumentuje analogií s institutem vedlejšího účastenství a odkazuje na závěry judikatury, přičemž zjevně pomíjí pro posuzovanou věc rozhodnou skutečnost. Tou je předmět řízení, resp. druh (typ) podané žaloby. Stěžovatelem označené judikáty se zabývaly obecnými otázkami institutu osoby zúčastněné na řízení a porovnání jeho postavení a významu s institutem vedlejšího účastenství. Nejvyšší správní soud v nich vyslovil právní názory ve věcech, ve kterých předmětem řízení nebyla žaloba podle § 82 a násl. s. ř. s., tedy žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. Stěžovatelem zmiňované závěry byly totiž učiněny ve vztahu k řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.). Jak již sám její název napovídá, tento druh žaloby se používá v případě napadení výsledku postupu správního orgánu, jež je objektivizován v určité formě - rozhodnutí. V posuzované věci však předmětem řízení nebylo žádné rozhodnutí správního orgánu. Žalobce napadl žalobou toliko postup žalovaného, v němž spatřuje nezákonný zásah.

Na nesprávnost svých závěrů poukazuje sám stěžovatel, když odkazuje na znění § 34 odst. 1 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení „*osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*“ Zde je třeba zdůraznit, že předmětné ustanovení hovoří o dotčení na právech a povinnostech vydáním rozhodnutí, což je případ účastenství v řízení o žalobě podle § 65 a násl. s. ř. s. nebo dotčení tím,

že rozhodnutí vydáno nebylo, což je zase případ účastenství v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti podle § 79 a násl. s. ř. s. Stěžovatelem zmiňovaná materiální podmínka se vztahuje právě k naznačeným druhům žalob, což výslovně plyne i ze zmiňovaného usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2003, č. j. 5 A 31/2001 – 42, publikovaného pod č. 9/2003 Sb. NSS.

Jak jednoznačně vyplývá z předmětu řízení, žádné rozhodnutí vydáno nebylo. Nad to je třeba uvést, že podle ustálené judikatury (srov. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 4. 1997, č. j. 16 Ca 52/97 - 25, nebo náleží Ústavního soudu ze dne 11. 7. 1996, sp. zn. II. ÚS 173/95, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>) záznam vlastnického práva do katastru nemovitostí není rozhodnutím správního orgánu přezkoumatelným soudem ve správním soudnictví. V nyní posuzované věci nebyla ani žalována nečinnost, nýbrž nezákonný zásah. Stěžovatel nemůže být osobou zúčastněnou na řízení ani poukazem na to, že by byl přímo dotčen zrušením napadeného rozhodnutí, nebo vydáním rozhodnutí podle žalobního návrhu, neboť tyto případy se vztahují na žalobu proti rozhodnutí nebo na ochranu před nečinností, což ostatně plyne z dikce předmětného ustanovení. Jak shodně uvádí odborná literatura (srov. Vopálka, V., Mikule, V., Šimůnková, V., Šolín, M. Soudní řád správní. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 56), „*soudní řád správní omezil institut osob zúčastněných jen na řízení, ve kterých je napadáno rozhodnutí správního orgánu, a dále na řízení proti nečinnosti ... osobami zúčastněnými na řízení se mohou stát osoby ..., které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo (pro případ nečinnosti) jeho vydáním.*“

Soud prvního stupně proto postupoval správně, když odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2008, č. j. 3 Aps 5/2008 - 282, dostupný na www.nssoud.cz, podle jehož právních závěrů se institut osoby zúčastněné na řízení omezuje pouze na řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) a řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu (§ 79 a násl. s. ř. s.). V řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (§ 82 a násl. s. ř. s.) je účast osoby zúčastněné na řízení z povahy věci vyloučena. Fakt, že stěžovatel není v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem osobou zúčastněnou na řízení, je tedy dán jeho předmětem. V nyní posuzované věci přitom Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od těchto závěrů jakkoliv odchýlit.

Nejvyššímu správnímu soudu je zřejmá obava stěžovatele vycházející z jeho vlastnického práva k předmětným nemovitostem a potřeby jejich ochrany. Nicméně je třeba říci, že pojmově k ochraně jeho práv nemůže sloužit institut osoby zúčastněné na řízení v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu. Dikce § 34 odst. 1 s. ř. s. je poměrně striktní a žádné výjimky nepřipouští. Není tím však dotčena ústavně zaručená zásada rovnosti a žádný z účastníků řízení není zvýhodněn na úkor jiného. Ani analogie s institutem vedlejšího účastenství není pro specifikum tohoto druhu řízení o žalobě na místě, což je uvedeno výše. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že jeho rozhodnutím není nijak předjímán výsledek řízení o žalobě. Přesto je třeba zdůraznit, že stěžovatel má v dispozici právní prostředky ochrany jeho subjektivního vlastnického práva ze strany soudů působících v civilním soudnictví. S ohledem na judikaturu Nejvyššího soudu (srov. jeho rozsudek ze dne 17. 2. 2009, sp. zn. 30 Cdo 620/2008) je tímto prostředkem určovací žaloba podle § 80 písm. c) o. s. ř. Vedle toho je třeba říci, že pokud byl v posuzovaném případě rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 22 Cdo 1305/2004 - 265, zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2000, č. j. 55 Co 40/2000 - 59, který změnil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. 11. 1999, č. j. 11 C 143/98 - 32, ve věci určovací žaloby žalobce, pak řízení není rozhodnutím Nejvyššího soudu ukončeno, což konečně potvrzuje i výrok jeho uvedeného rozhodnutí. Otázka vlastnického práva tedy dosud není definitivně vyřešena. I z tohoto důvodu

není stěžovatel rozhodnutím soudu prvního stupně a Nejvyššího správního soudu omezen na přístup k ochraně jeho vlastnického práva.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není dán a kasační stížnost není důvodná. Proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

Žalobce měl v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto soud podle § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil stěžovateli povinnost zaplatit mu do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce náhradu nákladů o kasační stížnosti ve výši 5712 Kč, která se skládá z částky 4200 Kč za dva úkony právní služby po 2100 Kč [převzetí a příprava zastoupení a vyjádření ke kasační stížnosti podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.], z částky 600 Kč za s tím související dva režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.) a z částky 912 Kč odpovídající 19 % dani z přidané hodnoty, již byl advokát povinen podle zvláštního právního předpisu odvést z odměny za zastupování a náhrad, jež byly vyjmenovány.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu